

CESTY K MÍRNĚNÍ DOPADŮ ROZCHODU NA DĚTI I DOSPĚLÉ

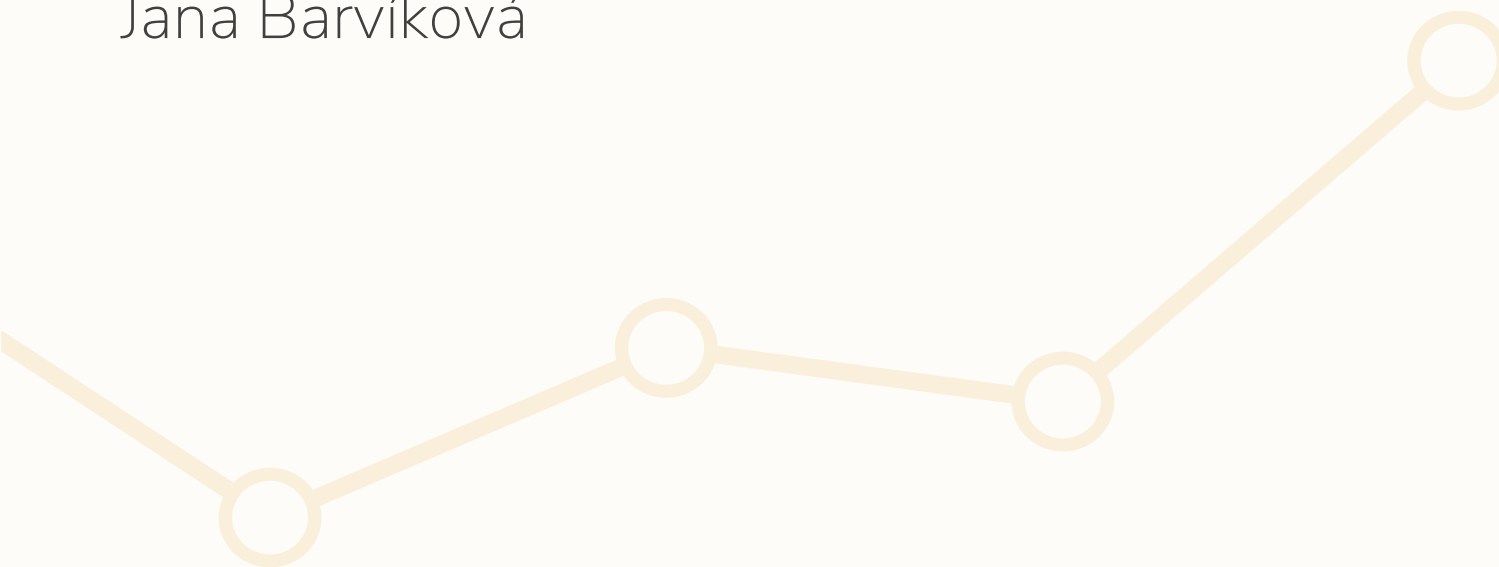
Blok II.



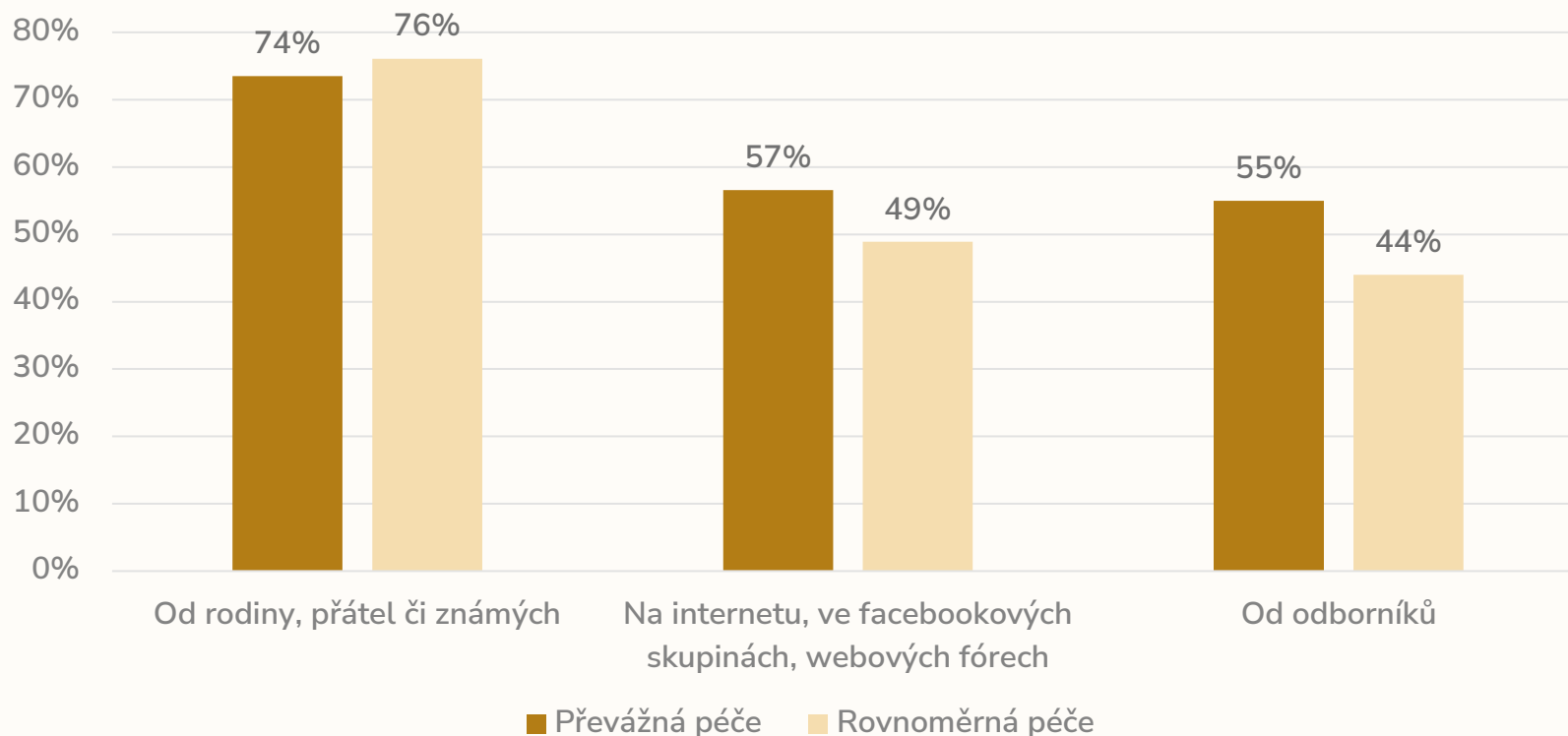
Služby pro rozcházející se rodiče a jejich čerpání

Naděžda Křečková Tůmová

Jana Barvíková



Rady a informace z vybraných zdrojů při řešení okolností rozpadu rodiny – míra využití a užitečnost zdrojů



Užitečnost informací (průměry 1 = velmi pomohly, 5 = vůbec nepomohly)	Převážná péče	Rovnoměrná péče	Celkem	Známky 1+2
Od rodiny, přátel či známých	2,49	2,44	2,47	52 %
Od odborníků	2,76	2,74	2,75	43 %
Na internetu, ve facebookových skupinách, webových fórech	3,01	3,04	3,02	35 %

Rady a informace

• Od rodiny (i nového partnera) a známých

- mnohdy založeny na mylných představách o jednotlivých typech péče, rodičovské odpovědnosti po rozchodu/rozvodu, smyslu výživného, způsobu jeho určování,
- často posilují příklon rozcházejících se rodičů spíše ke konfliktním, silovým a neférovým strategiím než ke konsensuálním řešením a sdílenému rodičovství,
- síla (odstrašujícího) vzoru z okolí.

• Internet, FB skupiny, diskusní fóra

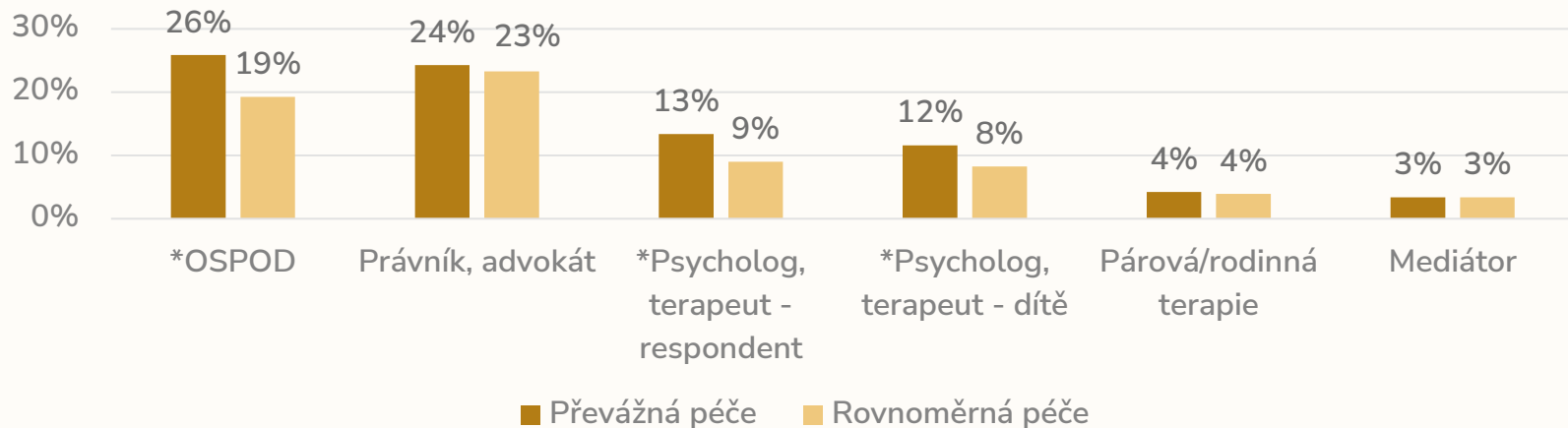
- rodiče nacházejí především weby a diskusní fóra skupin a organizací hájících jednostranné zájmy matek vůči otcům a otců vůči matkám s využíváním radikálních a neférových strategií, posilujících konflikt mezi rodiči, hluboce poškozujících jejich vzájemné vztahy a možnosti kooperace na péči o děti a spoluřešení jejich záležitostí do budoucna.

„....co jsem četl nebo co jsem komunikoval s lidma z různých těch organizací, tak mně absolutně nepomohlo. (...) Konkrétně [název organizace], to si myslím, že je příklad toho, že má naprosto perfektní informace na stránkách, ale prosazují nějakou „totální válku“ proti těm ženám. Záleží samozřejmě na osobách, jo? Ale vždycky to, co mně někdo z těch lidí předložil, tak nikdy nebylo to, co bych chtěl já tomu druhému člověku dělat nebo abych s tím člověkem mohl existovat ještě za 10 nebo za 20 let. Pokud prostě půjdu tedko přes mrtvoly, tak už nikdy nevybuduju to, co se třeba zbořilo. Když jde člověku opravdu o to dítě, našťastí jsme se oba dva v tomhle shodli, tak nemůžeme dělat radikální kroky.“

(33 otec – rovnoměrná péče nesezdaných)

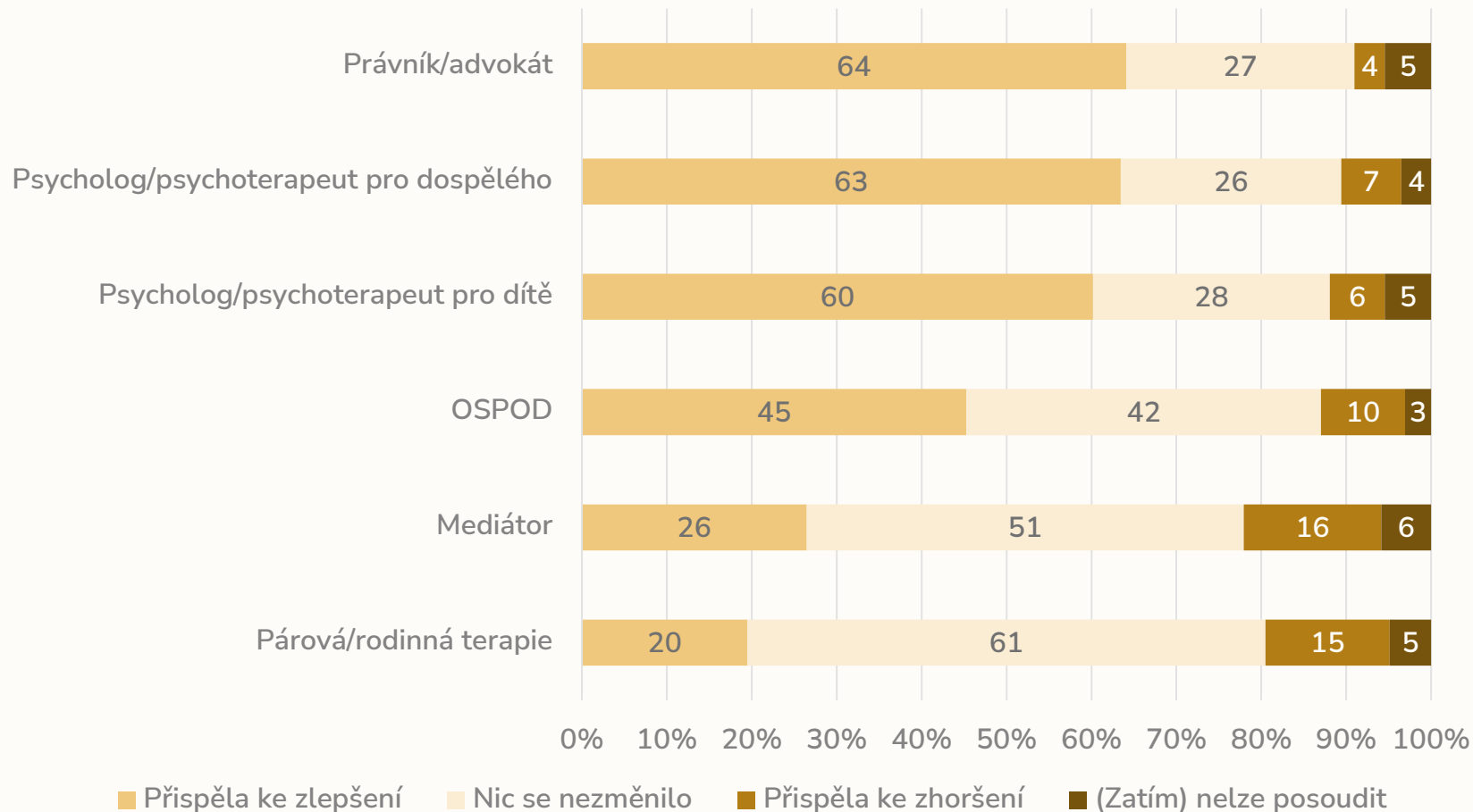
Zdroj: Jak se vychovávají děti po rozchodu/rozvodu?

Využití služeb či odborníků v souvislosti s rozpadem rodiny



- Z rodičů, kteří alespoň jednu službu využili (→ 45 % ze všech rodičů):
 - 3/5 vyhledaly jeden zdroj pomoci (nejčastěji OSPOD nebo právník),
 - 1/4 vyhledala dva zdroje pomoci (nejčastěji OSPOD a právník, právník a psycholog pro dospělého, psycholog pro dospělého i dítě),
 - 1/6 vyhledala tři a více zdrojů pomoci.
- **OSPOD** vyhledali častěji rozvádějící se rodiče s rovnoměrnou péčí a celkově častěji ženy.
- **Právníky či advokáty** vyhledaly bez ohledu na typ péče častěji rozvádějící se páry a ženy s dítětem ve své převážné péči.
- **Psychology/terapeuty (pro dospělého i dítě)** vyhledaly v obou typech současné péče častěji ženy.
- **Na OSPOD a právníky se v obou typech péče o dítě častěji obraceli rodiče, jejichž rozchod provázely konflikty a kterým bylo druhým rodičem bráněno v kontaktu s dítětem.**

Přispění služeb vyhledaných odborníků k vyřešení situace (pouze ti, kteří službu využili)



Bez významných rozdílů v hodnocení mezi rodiči s převážnou a víceméně rovnoměrnou péčí o (nejmladší) dítě.

Kontakt s OSPOD

- **Bariéry kontaktu:**
 - negativní společenský obraz (pověst „paní Zubaté“),
 - obava z pravomocí pracovníků OSPOD.
- **Ocenění:**
 - snaha o normalizaci komunikace mezi rodiči,
 - neutralita vůči oběma stranám,
 - profesionalita ve vystupování a komunikaci
 - zaměření na zájem dětí,
 - nabízení relevantních sociálních služeb.
- **Výhrady:**
 - stranění matkám a bezdůvodná podpora jejich výlučné péče,
 - nenaplněná očekávání ohledně aktivnější role v řešení rodičovského konfliktu (mediace, provázení řešením rozpadu rodiny, nedostatečné konání vůči jednání rodiče bránícího dohodě a prosazujícího svoji vůli na úkor dětí a druhého rodiče),
 - přetížení OSPOD – není čas reagovat na „neextrémní“ případy ohrožení dítěte.

Zdroj: Jak se vychovávají děti po rozchodu/rozvodu?

Kontakt s advokátem

- Různá míra samostatnosti v sepisování návrhu k soudu, dohody (finanční úspora, snaha o dohodu)
- Na doporučení z okolí (známý, blízký zákazník, známý známých, advokát kolegy, právník známého apod.)

- Zkušený specialista na rodinné právo vs. obchodní právník

„Ten můj advokát byl údajně obchodní právník, s obchodním právem, (...) majitelka tady toho domu mi ho doporučila, že je ostřej a že se za mě bude bít. Ale v tý lidsko-právní rovině, tak nějak k tomu nepřistoupil prostě a nezvládnul tu situaci..“ (08 matka – výlučná péče)

- Orientace na smírné řešení a zachování slušných, funkčních vztahů do budoucna vs. vítězství za každou cenu (boj a neférové strategie, falešná obvinění z DN apod.)
- Vyhrocené soudní boje kromě jejich negativních dopadů na děti mnohdy nezvratně poznamenávají vztahy rodičů a možnosti jejich budoucí kooperace na výchově a péči o děti.

„Představte si, že někoho obviníte z toho, že vás týrá, ačkoliv to tak není, a pak se máte za půl roku sejít a říct – hele, potřebovali bysme koupit tady ty knížky do školy, jak se o to podělíme?“

(06 otec – střídavá péče)

- Agresivní, neférové strategie se nevyplácejí, když soudní proces pevně vede soudce respondenty vnímaný jako nestranný.
- **Ocenění:** podával informace, vysvětloval možnosti, zklidňoval emoce, motivoval ke smírnému postupu, orientoval na zájmy dětí, navrhoval řešení, sepsal či doladil návrh k soudu / dohodu, vysvětloval roli různých aktérů v systému (např. OSPOD, mediátor) a kalibroval očekávání rodičů od nich.

Kontakt s psychologem/terapeutem

- **Dětský psycholog:**

- jak dítěti říci o rozchodu a jak postupovat s ohledem na děti
- korekce zažitých přesvědčení ohledně potřeb dítěte – význam účasti obou rodičů!

- **Individuální terapie:**

- vztahové problémy – snaha je řešit (v párové terapii) – bod zlomu – příprava na rozchod a provázení rozchodem (i s ohledem na děti; zpracování rozbití rodiny)
- zvládání a reagování na problematické a konfliktní chování druhého rodiče

- **Párová terapie:**

- pozdní načasování; míjení zakázek – udržet vztah / zůstat spolu, či se rozejít? / dobře se rozejít
- nepřiznaný nový partnerský vztah - jeden chce na vztahu pracovat, druhý to jen předstírá

- **Bariéry kontaktu:**

- „klasický chlap“ – nechce rozebírat s někým cizím osobní záležitosti, vyhledat pomoc jako přenést na jiného vlastní zodpovědnost za řešení svých problémů → vnitřní stud, že si neumí poradit a problémy vyřešit.
- IT: nedůvěra v účinnost; stud řešit své osobní záležitosti s cizím člověkem; obava, že by k terapeutovi neměl/a důvěru; zábrany vystavit se zkoumání odborníka (nechat ho v sobě „hrabat“); stud přiznat si, že má problém; tendence řešit problémy jejich popíráním; ochota řešit psychické obtíže pouze medikací (bez psychoterapie); mnohdy z původní rodiny zakořeněný stereotyp – psychologa vyhledávají jen nemocní a divní (obava ze stigmatizace)
- PT: nedůvěra v účinnost; mylné představy a neznalost; (domněnka) odmítání druhým; vztah bez budoucnosti/zamilovanost; pro osobnostní rysy či povahu expartnera; okolí viní druhého

Kontakt s psychologem/terapeutem II

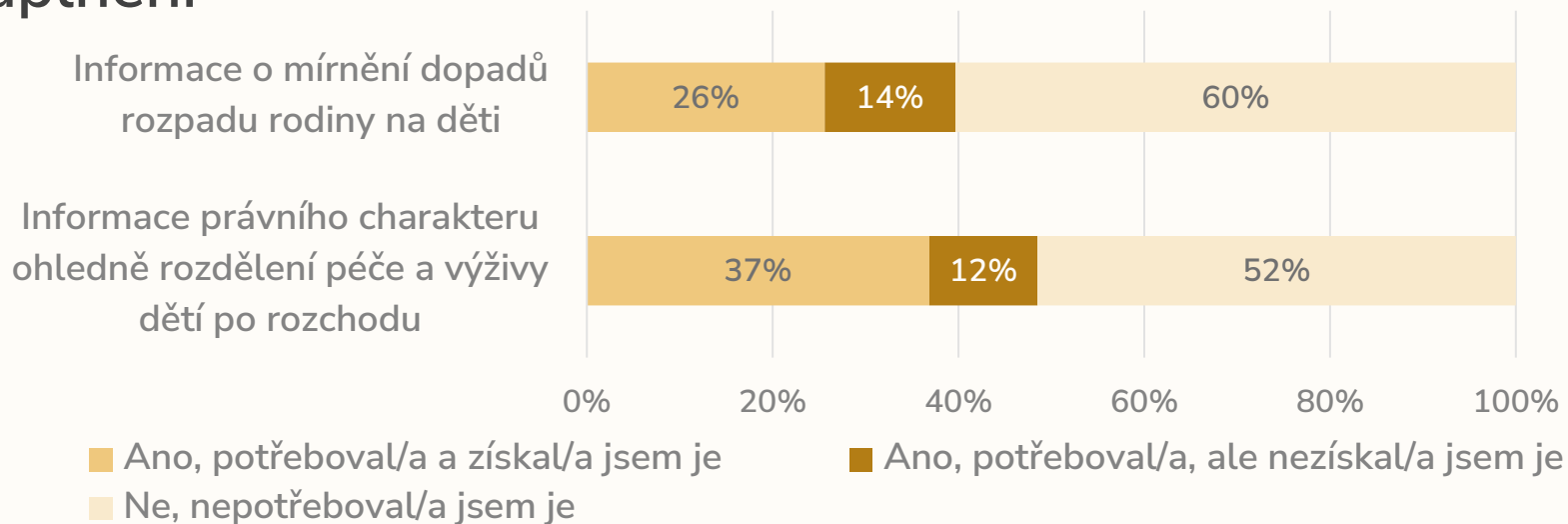
- **Párové sezení v období řešení úpravy péče o děti - překážky úspěchu:**
 - nedůvěra v odbornost daného odborníka, nesouhlas s jeho doporučeními;
 - osobní rezistence vůči změně – neochota činit změny, tvrdohlavost, neústupnost pramenící z potřeby dominovat;
 - agresivní způsoby komunikace (neochota naslouchat, křik, obviňování a urážky vůči druhému rodiči nebo dokonce i vůči terapeutovi);
 - čistě formální účast rodiče na soudem nařízeném/doporučeném setkání (bez jakékoliv snahy)
- **Párové sezení na podporu komunikace a vztahů rodičů po rozchodu – bariéry:**
 - odmítavý postoj druhého rodiče: nechut se vůbec setkat, komunikovat spolu a být někým třetím vzájemně konfrontován - absence vůle řešit problémy a snaha eliminovat vzájemný kontakt.

Kontakt s mediátorem

- Většina neúspěšných případů doporučena/nařízena OSPOD či soudem - přinejmenším jeden z rodičů k dohodě dospět nechtěl a nebyl ochoten ustoupit ze stanoviska, které sám prosazoval.

„Mediace vůbec k ničemu nevedla, to bylo prostě jenom, že si potřeboval odškrtnout čárku jako – tak jsem neodmítnul mediaci.“ (24 matka – společná péče fungující jako výlučná péče matky)


Potřeba informací ve vybraných oblastech a míra jejich naplnění

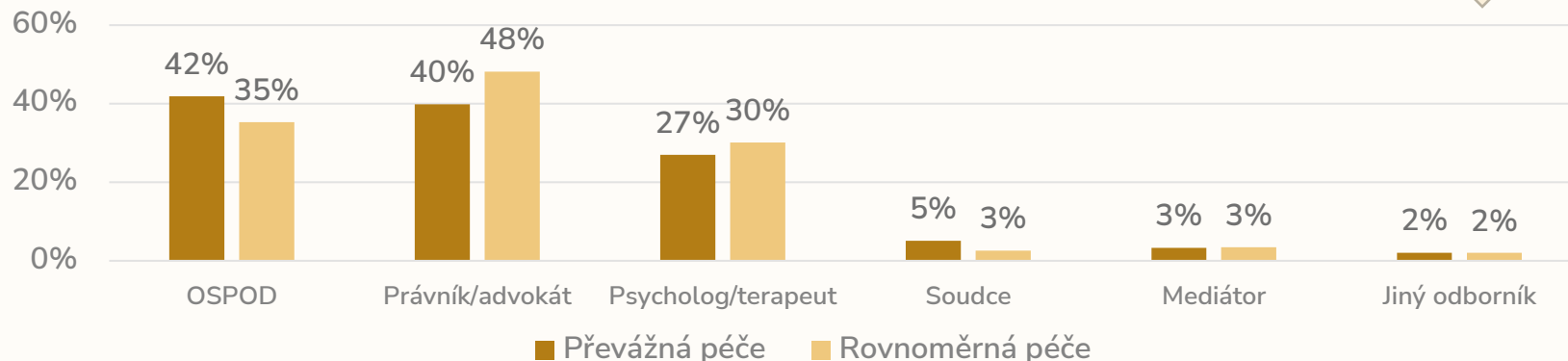


Bez významných rozdílů v hodnocení mezi rodiči s převážnou a víceméně rovnoměrnou péčí o (nejmladší) dítě.

- Z těch, kteří informace potřebovali, **je nezískala:**
 - u informací právního charakteru **1/4 rodičů,**
 - u informací o mírnění dopadů rozpadu rodiny na děti **více než 1/3 rodičů.**
- **Vliv vzdělání:**
 - VŠ častěji sdíleli pocit, že tyto informace nejen že potřebovali, ale rovněž i získali
 - Lidé bez maturity měli častěji dojem, že tento typ informací pro ně potřebný není.
- **U rodičů z obou typů péče měli obecně vyšší potřebu informací ti, jejichž bezprostřední porozchodové období provázely střední a především velké konflikty.**

Potřeby dětí a dopady rozchodu na děti – hodnocení užitečnosti informací od odborníků

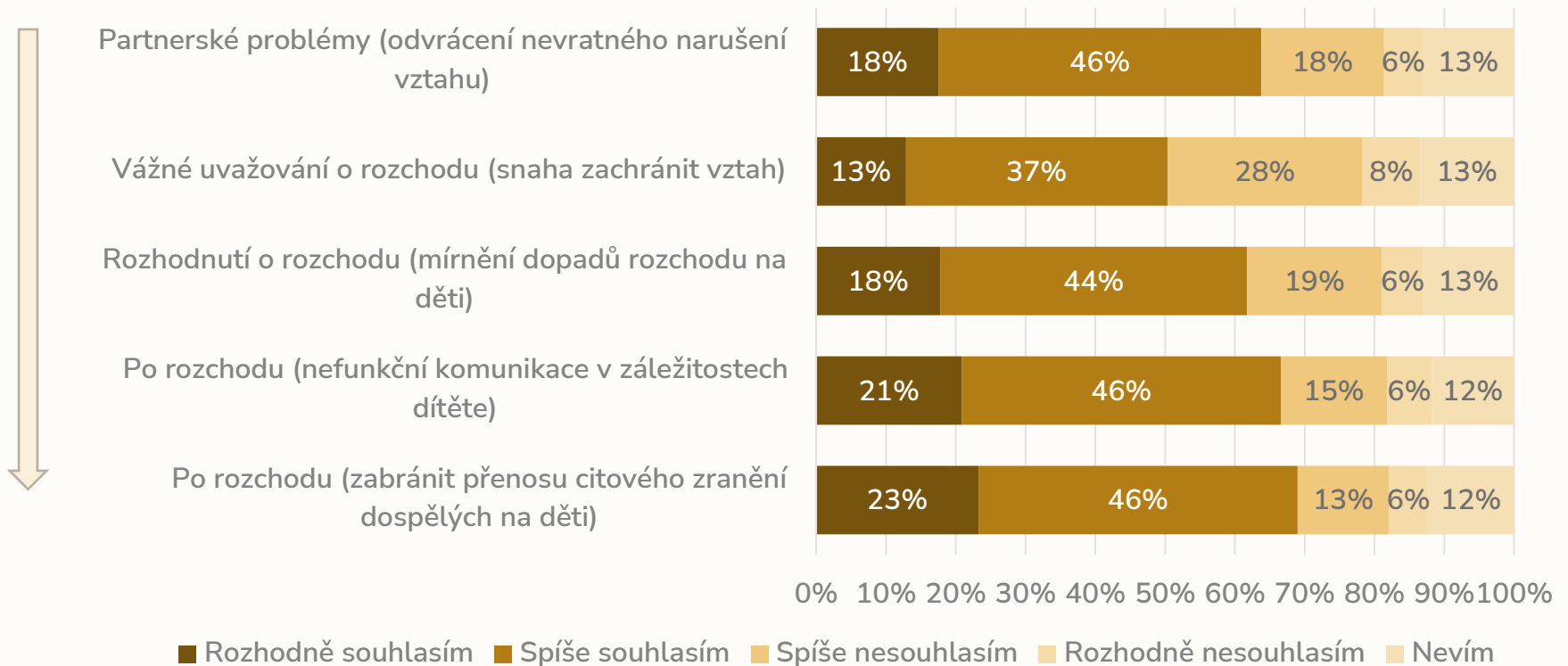
- 3/5 rodičů uvedly, že jim užitečné rady o potřebách dětí a dopadech rozchodu na ně **žádný z odborníků neposkytl** (v 80% případů jde o rodiče, kteří deklarovali, že je nepotřebovali).
- Ve skupině respondentů, kteří nějakého z odborníků jako zdroj užitečných informací **označili**, byli více zastoupeni ti, jejichž dítě bylo v **převážné péči** – z nich šlo častěji o **rezidenční rodiče**.
- Z odborníků (max. 2 možných), kteří užitečné informace poskytli, to byli: 



- Rad advokátů nebo právníků ohledně potřeb dětí si u obou typů péče o dítě častěji cenili (bývalí) manželé a rady OSPOD více ocenili nesezdání.
- **Informace od psychologů a terapeutů ohledně potřeb dětí měly u rodičů s rovnoměrnou péčí následně signifikantní vliv na výsledné rozhodování o rozdělení péče o dítě/děti.**

Důležitost vyhledání odborné psychologické pomoci

Hodnocení pro různé fáze – od partnerské krize po porozchodové vyjednávání

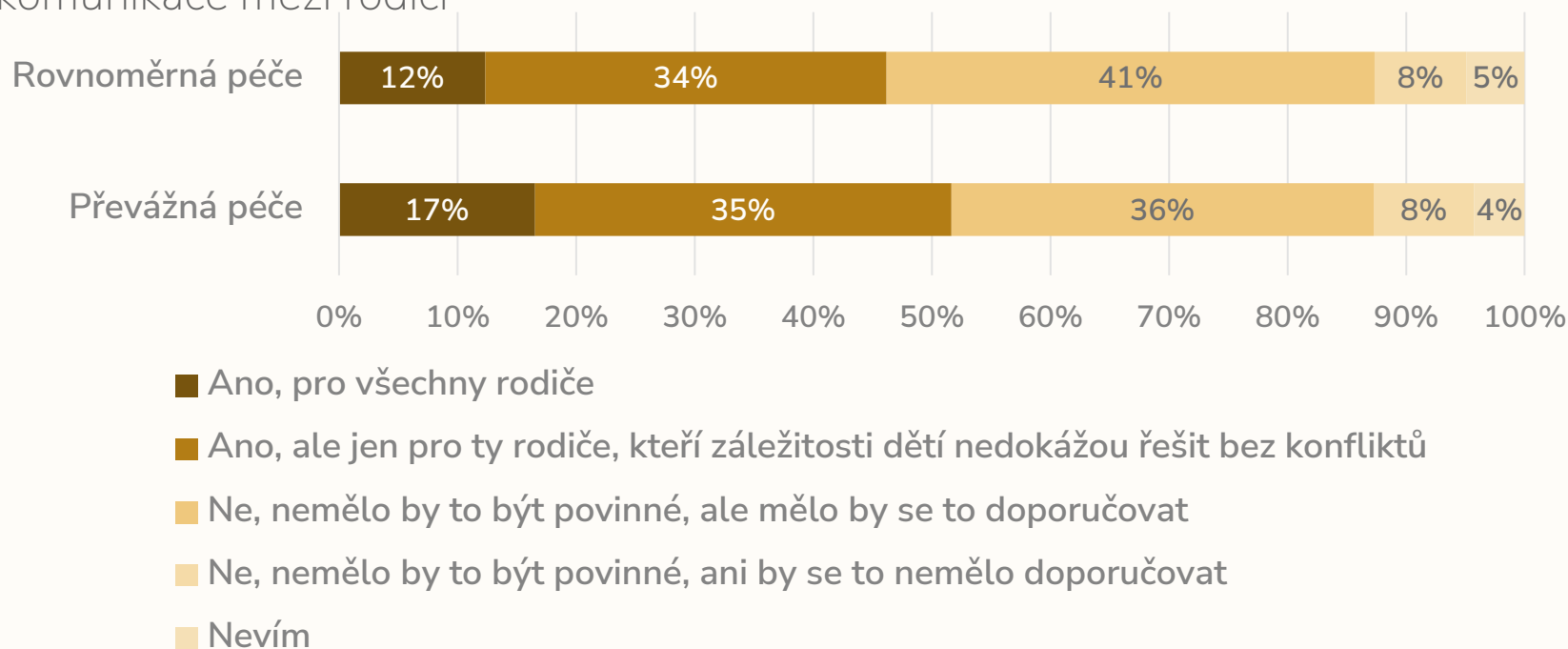


Bez významných rozdílů v názorech mezi rodiči s převážnou a víceméně rovnoměrnou péčí o (nejmladší) dítě.

- **Signifikantně častěji vyjadřovali u obou typů současné péče souhlas respondenti, kteří měli s psychologickou pomocí v souvislosti s rozchodem osobní zkušenost** (rozdíl o 10 až 20 p.b. oproti těm bez této zkušenosti).

Názor na potřebnost poraden pro rozcházející se rodiče

Pro získání informací o mírnění negativních dopadů rozchodu na děti a podporu komunikace mezi rodiči



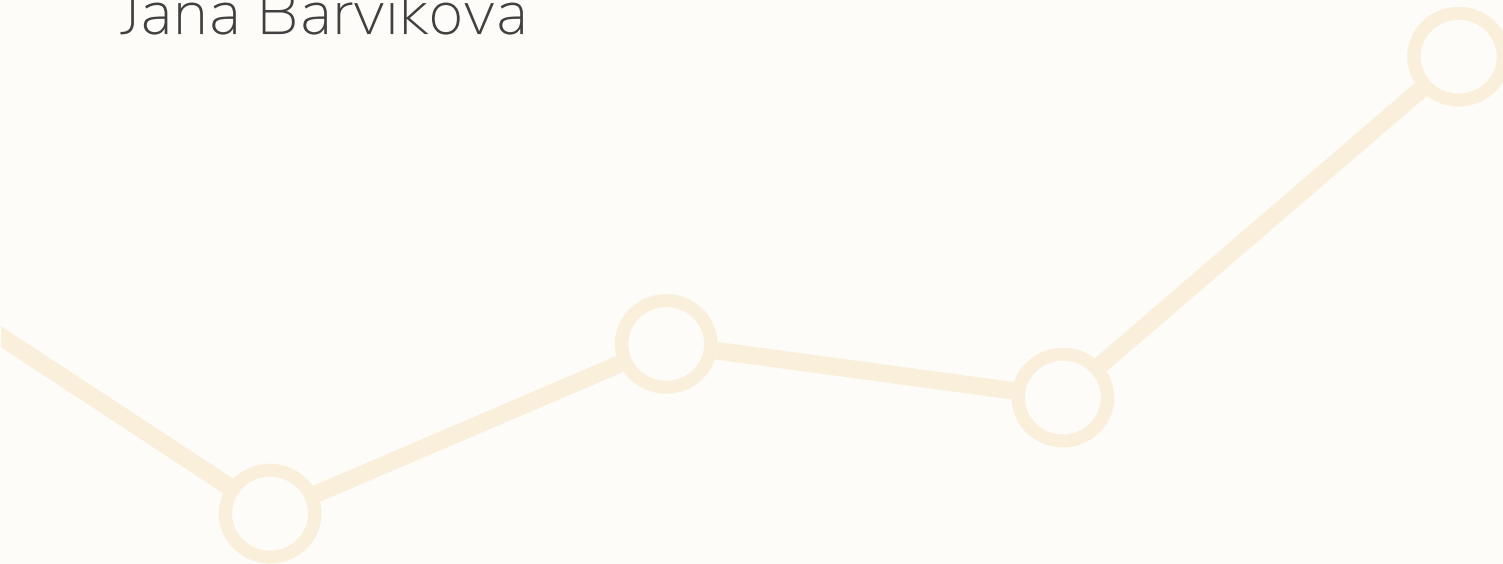
- Větší příklon k **povinné** návštěvě poraden je patrný mezi rodiči, kteří v souvislosti s rozpadem vztahu vyhledali službu OSPOD nebo psychologa, a to buď pro sebe nebo pro své dítě či děti.
- Naopak ti, kteří zkušenost se službami sociálních pracovníků OSPOD, psychologů a psychoterapeutů v souvislosti s rozchodem neměli, upřednostňovali spíše **doporučení** této formy pomoci.

Dílčí shrnutí a doporučení v oblasti odborné pomoci

- Hledat a podporovat způsoby **šíření osvěty k posílení nové kultury řešení situace po rozpadu rodiny** (sdílené rodičovství a zachování kontinuity rodičovských rolí) s dopadem na všechny segmenty společnosti.
- **Podporovat služby a formy edukace přístupné rodičům s nižší potřebou či zájmem vyhledávat informace a odbornou pomoc** – nabídku cílit i na rodiče s nižším vzděláním a multiproblémové rodiny.
- **Zvyšovat dostupnost kvalitních psychologických a psychoterapeutických služeb a povědomí o jejich přínosu.**
- **Podporovat zlepšení obrazu a společenské prestiže pracovníků OSPOD.**
- **Doporučovat vyhledávání advokátů se zaměřením na rodinné právo, s preferencí nesporného rozvodu a konsensuálního řešení rodičovských konfliktů.**

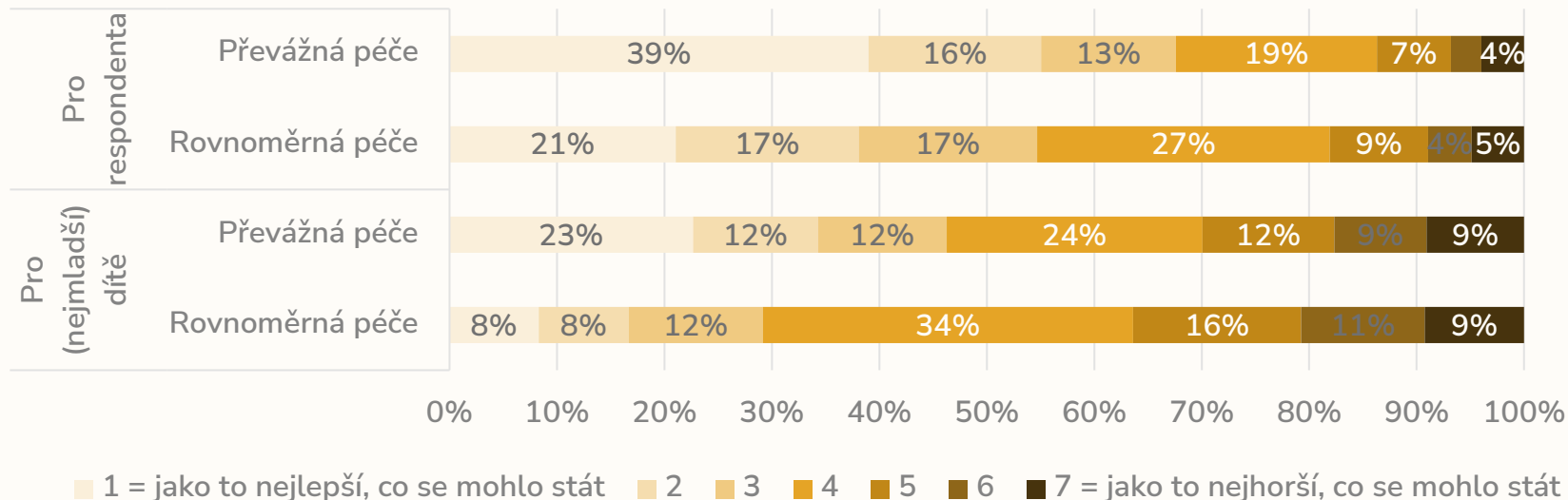
Zpětné ohlédnutí za rozchodem

Naděžda Křečková Tůmová
Jana Barvíková



Bilance rozchodu s partnerem

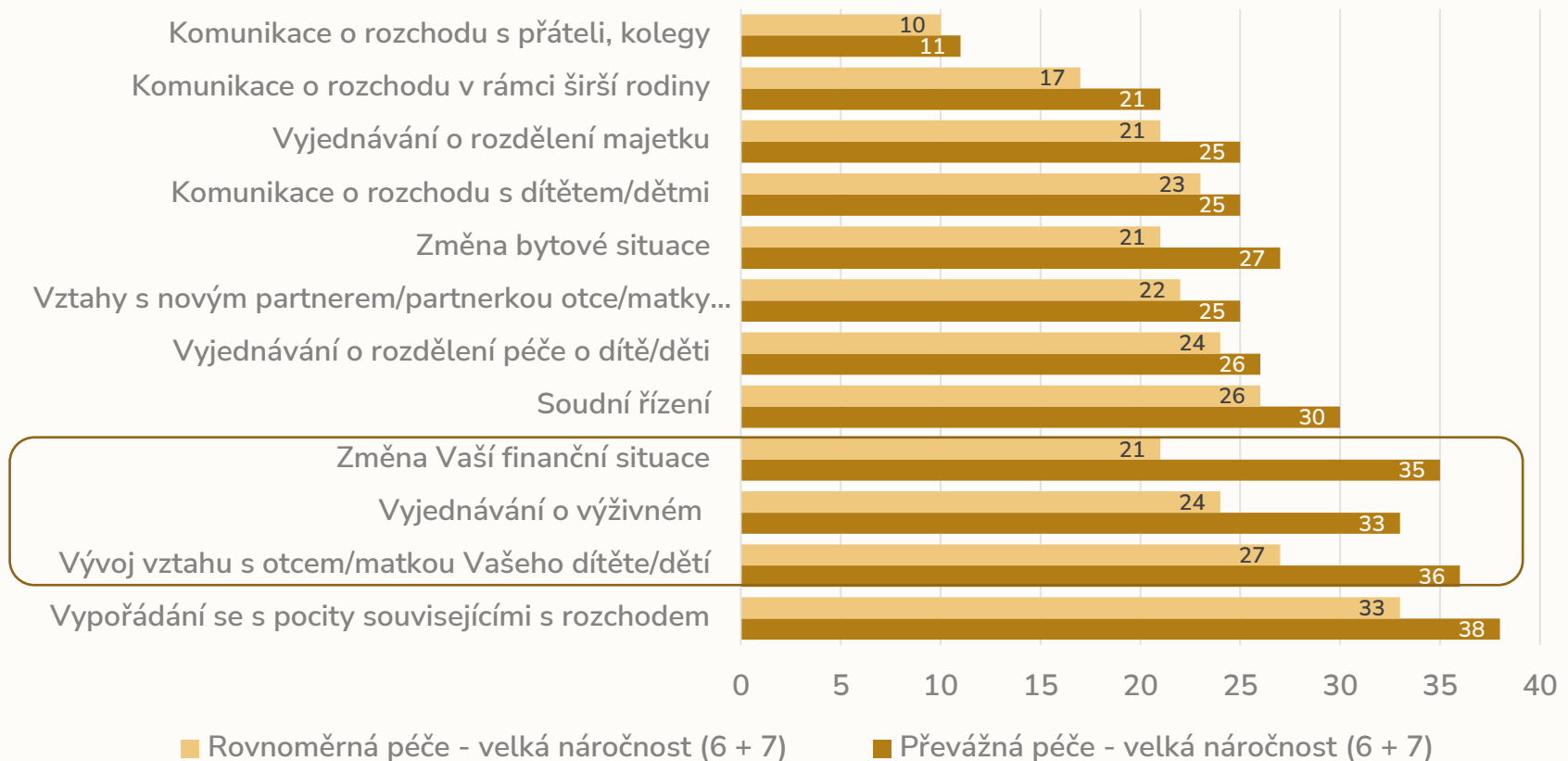
Z pohledu respondenta a společného dítěte



- Rozchod jako **vhodné řešení pro sebe i dítě** vnímali častěji **rezidenční rodiče** (2/5 ku 1/10 nerezidenčních rodičů).
- **Nerezidenční rodiče** vnímají rozchod jako **dobré, příp. neutrální řešení pro ně samotné**, ale **pro dítě ho vidí jako tu nejhorší možnou variantu**.
- **Úlevu z rozchodu** cítili častěji rodiče, jejichž porozchodové období provázely velké konflikty ohledně nastavení péče a výživného pro dítě a ti, kteří zpětně o svém partnerství hovořili jako o komplikovaném a špatném.
- **Iniciátoři rozchodu** jej vnímali pro sebe i pro dítě pozitivně, pokud byl rozchod vůlí partnera, bylo jeho vnímání spíše negativní.

Náročnost vybraných okolností po rozchodu

Hodnocení na škále 1 až 7, kdy 1 = zcela bezproblémové, 7 = velmi náročné



- Celkově **náročnější** byly okolnosti v souvislosti s rozchodem pro **převážně pečující rezidenční rodiče** (významně častěji zcela bezproblémově hodnotila tato skupina pouze změnu bytové situace a komunikaci s dítětem o rozchodu).
- Nerezidenční rodiče a rodiče s rovnoměrnou péčí volili sign. častěji neutrální odpovědi.
- **Rodiče z obou typů péče, jejichž rozchod provázely velké konflikty, hodnotili všechny oblasti významně častěji jako velmi náročné.**

Zpětné bilancování po rozchodu

Odpovědi na otevřenou otázku

- Více než dvě pětiny respondentů by se se znalostí všech zkušeností z období po rozchodu v současnosti rozhodly pro úplně stejný scénář.
- Přibližně každý šestý nevěděl, jak by se aktuálně rozhodl.
- Necelá 2 % rodičů při zpětném bilancování obecně konstatovala, že by udělali vše jinak – bez uvedení konkrétní změny.
- Respondenti, kteří uvedli konkrétní krok, který by učinili jinak:
 - **Lítost nad ukončením vztahu** nebo nad tím, jak ke vztahu přistupovali – nyní by více komunikovali, trávili spolu více času, méně pracovali, vyhledali odborníky, snažili se rozchod zvrátit..) (častěji rodiče s rovnoměrnou péčí, muži).
 - **Úleva po ukončení vztahu**, konstatování o špatném výběru partnera a rodiče pro dítě, zpochybňování rozhodnutí stát se rodičem, deklarované zbytečné otálení s ukončením vztahu (častěji rodiče s převážnou péčí, ženy).
 - **Změna strategie ohledně porozchodového vyjednávání** – smířlivější či více radikální postup ve vyjednávání, v otázce výživného deklarován pouze radikální postup (tvrdší ohledně výživného by byli častěji převážně pečující rodiče).
 - **Změna strategie při prosazování uspořádání péče o dítě** po rozchodu (spíše ve prospěch výlučné péče a častěji u rovnoměrně pečujících rodičů).
 - **Lítost nad zatahováním dítěte** do rodičovských sporů a nedostatečnou komunikací s dítětem o rozchodu.

Hodnocení rozchodu rodičů dětmi

- **Oběma rodičům, či aspoň jednomu z nich, rozchod přinesl větší spokojenost**
- Pokud tak hovořili ti, kteří měli vzpomínky na jejich soužití, vybavovali si hádky mezi matkou a otcem, napjatou, stísněnou atmosféru doma, podrážděnost rodiče, který ve vztahu spokojen nebyl. Z jejich pohledu je tedy jednoznačně dobře, že rodiče v tak neuspokojivém vztahu nezůstali. Po určité době od rozchodu sami zažili uvolnění a zklidnění atmosféry doma. I proto od nich zaznívalo, že **není správné snažit se udržet vztah jen kvůli dětem.**

„...plno lidí vnímá, že ten vztah musí udržet kvůli dětem, jako - musíme se snažit kvůli těm dětem, musíme to prostě zvládnout kvůli těm dětem. Ale tam je právě taky důležitý si říct, jestli (...) naopak není lepší právě se rozestěhovat kvůli těm dětem, protože to dítě strašně vnímá to napětí doma a nějaký úplně mini rozpory, to dítě je na to vnímavý. Když tady to vymizí, tak to může být vlastně úleva, takže... vydržet spolu právě kvůli těm dětem a člověk si myslí, že to dělá kvůli dětem a vlastně v tom vztahu trpí. A pak zjistí, že to ani nebylo dobrý pro to dítě, no tak to je úplně katastrofa, že? Tak možná lepší se zamyslet, jak to udělám, co je nejlepší vlastně pro mě, aby mně se dobře žilo a zároveň samozřejmě těm dětem.“

(39 dcera – střídavá péče)

Zdroj: Jak se žije dětem po rozchodu rodičů?

Přinesl rozchod rodičům štěstí?

- Jako spokojené vnímají respondenti ty rodiče, kteří aktuálně mají hezký partnerský vztah, či se jim jeví jako spokojenější bez partnerského vztahu než v bývalém partnerství s druhým rodičem.
- Za nespokojené považují ty,
 - jejichž současné partnerství mají za neuspokojivé, nenaplňující, spojené se samotou ve vztahu;
 - kteří nemají žádný partnerský vztah, pokud se tedy domnívají, že tím tito rodiče trpí. Pak jim jich bývá i líto, o to více pokud druhý rodič spokojené partnerství má a opuštěný rodič si rozchod nepřál.
- Podařilo-li se rodiči navázat šťastnější partnerský vztah, respondenti to pro sebe považovali za důležité poselství ve smyslu, že **zkrachuje-li jeden vztah, popasuje-li se člověk s těžkostmi okolo rozchodu, může najít jiný, lepší vztah a větší spokojenost v životě.**

„...vzal jsem si z toho, že se to takhle stalo [rozvod a nové šťastné partnerství matky], že kdekoliv ve světě je druhá šance, a kdo jí chce, si jí musí najít a prostě se snažit [matka nového partnera našla díky své aktivitě na seznamce].“

(04 syn – výlučná péče matky)

„...když si to sedlo, tak oba dva po tom rozvodu byli šťastný, což by v tom vztahu nebyli. A takhle jsou, takže jsem si z toho rozhodně vzala... že ten pokrok může bejt, i když se jedná třeba prvně o rozvod, tak potom to může bejt daleko pokrok do života.“

(45 dcera – střídavá péče)

Zdroj: Jak se žije dětem po rozchodu rodičů?

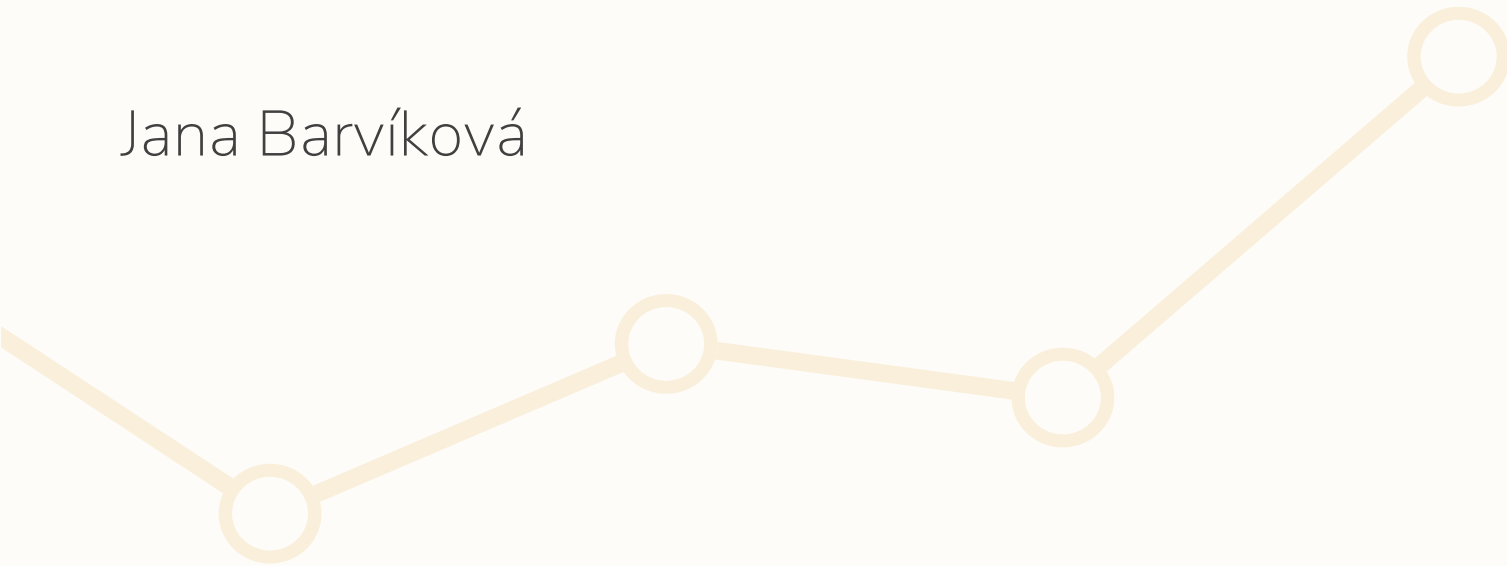
Dílčí shrnutí a doporučení

- Lítost vs. úleva po ukončení vztahu.
 - Lítost, že pro zachování vztahu neudělali více vs. že jej neukončili dříve.
 - Pravidla ohledně zachování rodiny dětem → výčitky a pocity viny; oddalování rozchodu; prodlužování napjaté, konfliktní atmosféry; ztížení přijetí rozchodu.
 - Zvládnutý rozchod, komunikace rodičů, vyhovující nastavení péče → rozchodem život / rodina nekončí.
 - Změna strategie po rozchodu – vyjednávání, volba uspořádání péče, vtahování dítěte do konfliktu.

 - Podporovat osvětu veřejnosti a edukaci rozcházejících se rodičů.
 - Zvyšovat dostupnost kvalitních psychologických, psychoterapeutických a mediačních služeb a povědomí o jejich potenciálu
- ↓
- Vytvořit prostor pro včasnou a cílenou odbornou intervenci (rozpad vztahu zvrátit, příp. ovlivnit porozchodový průběh ve smyslu předcházení konfliktu).

Pohled dítěte na rozchod, různé aspekty porozchodové péče a rodičovský konflikt

Jana Barvíková



Přání, aby se k sobě rodiče vrátili

- **spíše přechodné** - několik prvních měsíců až let po rozchodu, než se dítě na novou situaci adaptuje a než si život rodiny najde své nové pevné koleje a stabilitu (nová spokojená partnerství)
- **nemívají ho všechny děti** – 1. rozchod přinesl úlevu, 2. rodiče se k sobě nehodili, 3. žádné společné zvyklosti, rituály, které by rozchodem ztratili, byli tehdy příliš malí
- **zvyk** na porozchodové nastavení, nové partnery, sourozence...

„Já jsem na tohle zvyklá a už mám zaregistrovanou mamku s jejím novým manželem a tátu s jeho novou manželkou. Už si je neumím vůbec představit spolu.“ (34 dcera – střídavá péče)

„Já jak to tak prostě mám od mala, tak jsem zvyklá na to žít s tatškou, s tatky ženou a s mamkou zvlášť. (...) Asi bych si nepřála, aby se naši vrátili k sobě, protože bych... neměla tak skvělého malého bráčku jako mám teď.“ (24 dcera – střídavá péče)

Zdroj: Jak se žije dětem po rozchodu rodičů?

Připomínky ztráty

- byť rozchod rodičů dávno přijali, v jistých chvílích zažívají, či dříve zažívali, určitou lítost nebo závist

„Já jenom možná trošku závidím, že nemám ty rodiče pohromadě.“

(04 syn – výlučná péče matky)

„...koukala jsem na jeden seriál, kde byla jedna taková hrozně šťastná rodina, tak mi to bylo vždycky líto, že to takhle nemáme, že prostě nejsme vždycky ve čtyřech u toho jako stolu. Ale... ale to bylo jenom občas, jenom, když jsem koukala na ten seriál.“

(34 dcera – střídavá péče)

Zdroj: Jak se žije dětem po rozchodu rodičů?

Společná setkání původní rodiny?

- taková setkání si užívají a stojí o ně pouze děti, jejichž rodiče spolu vycházejí dobře (rodičům se navzdory rozchodu podařilo zachovat dobrý vztah či se časem naučili spolu zase vycházet)
- většinou je nezažívají, ale ani po nich netouží:
 - když spolu rodiče nevycházejí - spíše se snaží vyhnout jejich konfliktům, útočné komunikaci a napjaté atmosféře, jež by setkání provázela,
 - rodiče jsou natolik rozdílní, že by si společné setkání nikdo z přítomných stejně neužil,
 - ti, kteří od útlého věku žijí ve dvou striktně oddělených rodičovských světech (bez ohledu na typ péče) - na jejich oddělenost natolik navyklí, že po propojení společným setkáváním mnohdy ani netouží, necítí potřebu

Zdroj: Jak se žije dětem po rozchodu rodičů?

Stesk při střídavé péči?

- večer před usnutím; když se dělo něco náročného a nevěděly si rady (druhý rodič nápomocnější); při konfliktu; nevěděly proč

Před velkým steskem dítě chrání zejména:

- dítě se cítí v bezpečí s oběma rodiči,
- dítěti se na obou stranách dospělí věnují a jednoznačně cítí jejich zájem a lásku,
- dítě je zabaveno, nenudí se,
- rytmus střídání v péči je nastaven tak, že dítěti vyhovuje,
- rodiče nastavují pravidla s ohledem na dítě,
- dítě ví, že bude-li chtít, může se s druhým rodičem setkat, zavolat si nebo napsat,
- mezi členy rodiny je dobrý kontakt i po jejím rozpadu,
- dítě si rozumí s novým partnerem rodiče.

Faktory pocitu domova u dětí

- Dimenze vztahů
- Dimenze prostoru a osobního teritoria
- Dimenze seberealizace

Ani výlučná péče dítěti nezaručuje pocit domova

Zdroj: Jak se žije dětem po rozchodu rodičů?

Pocitované přednosti střídavé péče

- Možnost žít (nejen se vídat) s oběma rodiči
- Zachování a rozvíjení vztahu, blízkosti s oběma rodiči
- Různorodost, rozmanitost – „... každý rodič mi dal ze sebe úplně něco jiného, měla jsem možnost potkat dva úplně jiné světy“ (žena, 18 let, střídavá péče)
- Intenzivnější kontakt s širší rodinou, novými partnery rodičů a jejich rodinami (další babičky a dědové), nevlastními sourozenci
- Možnost útěku do druhé domácnosti jako prevence (prohlubování) konfliktů se členy obou domácností
- Manévrování – možnost získat souhlas druhého rodiče, když první nepovolil
- Více pozornosti od obou rodičů
- Více hraček, dárků, Vánoc, dovolených atd.

Pocitované nároky střídavé péče

- zapomínání věcí
- pocit, že nevím, v kterém bytě co ze svých věcí mám (zejména u méně organizovaných jedinců)
- náročná logistika dopravy a přesunu věcí
- nutnost plánovat, kdy, kde budu a co tam budu potřebovat
- pro některé stres a úzkost z neustálého balení a stěhování věcí
- výjimečně pocity neukotvení

chyběl-li někomu z respondentů pocit domova, či se potýkal s pocity neukotvení, pouhá existence dvou domovů nebyla pro takové pocity, přetrvávající dlouhodobě, důvodem – v takových případech vždy nebyla naplněna některá ze zásadních potřeb

Zdroj: Jak se žije dětem po rozchodu rodičů?

Názory dětí ve výlučné péči na střídavou péči

• Preferovali by střídavou péči

- možnost žít a zažívat běžné i důležité události v týdnu s oběma rodiči,
- lepší vztah s otcem – cítit se chtěný z obou stran
- spokojenost v ní podle toho, jak by ji rodiče uchopili, vědomí že určité chování rodičů ji dětem může velmi ztížit

• Střídavá péče by byla nevhodná

- obavy z pocitu neukotvení, chybělo by jedno stálé místo a nevěděli by, kde mají domov
- silná vazba na matku, či vázanost na její byt
- nechůť zvykat si na změnu
- vzdálenost bydlišť rodičů (2 školy)

Zdroj: Jak se žije dětem po rozchodu rodičů?

Doporučení - zvýšení obecného povědomí o tom... (I)

- že rozchod rodičů nemusí dítě poškodit, pokud nejednají proti jeho zájmům a potřebám;
- co dítě po rozchodu od rodičů potřebuje a jaké chování rodičů a jeho okolí mu ubližuje;
- že přítomnost obou rodičů v životě dítěte má nenahraditelný význam;
- že **nezájem rodiče** o kontakt s dítětem a jeho životní podmínky (snaha o co nejnižší výživné, dluhy na výživném, zdráhání se úhrad oprávněných výdajů nad rámec výživného) **může mít velmi negativní dopad na jeho pocit vlastní hodnoty a sebeúcty;**

Doporučení - zvýšení obecného povědomí o tom... (II)

- že mnohem více **než typ péče mívá** na duševní zdraví dítěte, kvalitu jeho života a další vývoj **negativní dopad intenzivní konflikt mezi rodiči**, zejména pokud bezdůvodně směřuje k narušení vazby dítěte k jednomu z nich;
- že potřeby dětí se liší a **neexistuje jedno univerzální řešení funkční pro všechny** – péče o děti po rozchodu/rozvodu má být nastavována s ohledem na individuální potřeby dětí a možnosti rodičů a v průběhu času je třeba její nastavení **upravovat dle měnících se potřeb dětí a možností rodičů**;
- že **při střídané péči délka pobytu u každého z rodičů nemusí být stejně dlouhá** – u malých dětí jsou doporučovány intervaly střídání co nejkratší a u delších intervalů je obecně vhodné nastavení kontaktu s rodičem během období, kdy je dítě u druhého rodiče;

Doporučení - zvýšení obecného povědomí o tom... (III)

- že existence dvou domovů ve střídavé péči (je-li dobře nastavena) nemusí pro většinu dětí představovat zásadní problém, nicméně nemusí vyhovovat každému dítěti či mu nemusí vyhovovat ve všech fázích dětství a dospívání;
- že to, zda a kde se dítě cítí být doma, mohou rodiče ovlivnit:
 - jak s dítětem jednají,
 - jak se mu věnují,
 - jak před ním hovoří o druhém rodiči a jeho domácnosti a jak se k druhému rodiči chovají,
 - podmínkami, které mu ve svých domácnostech a místě bydliště vytvářejí,
 - kolikrát se s ním stěhují
 - výběrem svého případného nového partnera sdílejícím s dítětem společnou domácnost a podporou dobrých vztahů mezi nimi atd.

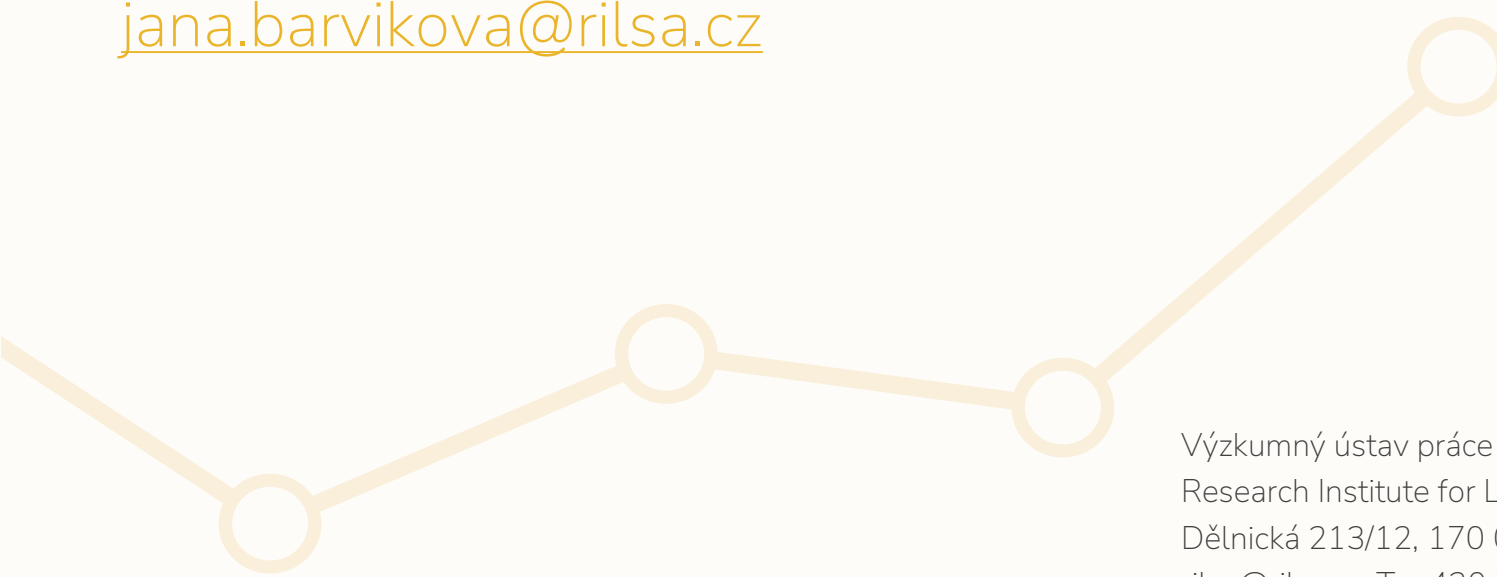
Doporučení - zvýšení obecného povědomí o tom... (IV)

- že v zájmu dítěte i rodičů je konsensuální řešení rozchodu, porozchodového uspořádání péče o děti a jejich výživy a majetkového vyrovnání, neboť neférové jednání a používání konfliktních strategií ničí vztahy v rodině a do budoucna omezuje možnosti spolupráce rodičů při péči o děti; proto je vhodné vyhledávat spíše advokáty zaměřující se na rodinné právo a preferující nesporný rozvod
- jaké služby pro rodiče a děti jim v jejich situaci mohou být nápomocny a že je užitečné je využít atd.

Děkujeme za pozornost!

nadezda.kreckova@rilsa.cz

jana.barvikova@rilsa.cz

A decorative graphic element consisting of a light orange line with four circular nodes. The line starts from the left edge, goes down to the first node, then up to the second, down to the third, and finally up to the fourth node on the right.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Research Institute for Labour and Social Affairs
Dělnická 213/12, 170 00 Praha 7
rilsa@rilsa.cz, T: +420 211 152 711
www.rilsa.cz